

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 13 grudnia 2017 r.

Poz. 5294

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE NR NK-N.4131.2.9.2017.KW WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

z dnia 13 grudnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz.U. z 2016 r. poz. 744 ze zm.), Wojewoda Dolnośląski zarządza, co następuje:

§ 1. Ulicy o nazwie **Jana Hempla** zlokalizowanej w Bielawie, w gminie Bielawa nadaje się nazwę **Władysława Grabskiego**.

§ 2. Wykonanie Zarządzenia Zastępczego powierza się Burmistrzowi Miasta Bielawa.

§ 3. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 1 ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki - zwanej dalej "ustawą", nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, nadawane przez jednostki samorządu terytorialnego nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować (ust. 1). Za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944-1989 (ust. 2).

W związku z powyższym, ustawodawca - w art. 6 ust. 1 ustawy - nałożył na właściwe organy jednostek samorządu gminnego obowiązek zmiany obowiązujących w dniu wejścia w życie ustawy nazw ulic, upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujących taki ustrój w inny sposób, **w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie**. Tym samym, organy stanowiące gmin **w terminie do dnia 2 września 2017 r.** miały możliwość, w ramach przysługujących im kompetencji wynikających z art. 6 ustawy, dokonania stosownej zmiany nazw ulic na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego.

W myśl art. 6 ust. 2 i 3 ustawy, w przypadku niewykonania obowiązku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1. Wydanie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w ust. 2, wymaga opinii Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1. W zakresie procedury wydawania zarządzeń zastępczych przez wojewodę, przepis art. 2 ust. 3 ustawy stosuje

się odpowiednio. Tym samym, okres oczekiwania na opinię Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego.

W przedmiotowym przypadku Rada Miejska Bielawy nie dokonała zmiany obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy nazwy ulicy Jana Hempla zlokalizowanej w Bielawie, w gminie Bielawa, w terminie do dnia 2 września 2017 r.

Wojewoda Dolnośląski pismem z dnia 26 września 2017 r. (znak pisma: NK-N.40.110.2017.GD1) wystąpił do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o wydanie opinii w przedmiocie zgodności nazwy ulicy Jana Hempla z normami wyrażonymi w art. 1 ustawy.

W dniu 17 listopada 2017 r. do Wojewody Dolnośląskiego wpłynęło pismo Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 3 listopada 2017 r. (znak pisma: BUW-940-240(1)/17) zawierające opinię w sprawie nazwy ulicy Jana Hempla.

Mając na względzie treść otrzymanej opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Wojewoda Dolnośląski zauważa, że Hempel Jan Hieronim, ps. Jan Boży, Jan Wiślak, Jan Bezdomny (1877–1937) był literatem, działaczem socjalistycznym, antyklerykałem, potem działaczem komunistycznym i sowieckim. Urodził się 3 maja 1877 r. we wsi Prawda w pow. łukowskim. Już w młodości z powodu swoich przekonań zerwał wszelki kontakt z rodziną. W 1903 r. zgłosił się do pracy jako technik mierniczy przy budowie kolei Wschodniochińskiej. Po niespełna roku przybył w lutym 1904 r. do Brazylii, pracując na statkach kolejno jako pomocnik palacza i tłumacz. W Brazylii został nauczycielem dzieci polskich osadników w Paranie. Rozwinął szeroką działalność wśród polskich emigrantów w duchu patriotycznym, a jednocześnie antyszlacheckim i antyklerykalnym. Od końca 1904 r. redagował wychodzące w Kurytybie pismo „Polak w Brazylii”, jednakże po roku zrezygnował z redakcji wskutek różnicy poglądów z wydawcą. Propagował obalenie chrześcijaństwa jako misję dziejową ludu polskiego. Wiosną 1908 r. udał się do Paryża na studia filozoficzne. Politycznie związał się wówczas z kierunkiem anarchosyndykalistycznym. Publikował artykuły propagujące idee kooperatywizmu i syndykalizmu. W 1911 r. wstąpił do rewolucyjnej PPS-Lewicy. W 1912 r. powrócił do Kongresówki. Za opublikowanie artykułu o strajku w Łodzi został przez władze rosyjskie skazany na rok więzienia. Przed uprawomocnieniem się wyroku w czerwcu 1914 r., zbiegł nielegalnie do Krakowa. Tam zastał go wybuch wojny. Zgłosił się do Legionów Polskich, jednak szybko zerwał z tą formacją – odmówił złożenia przysięgi już w początku września 1914 r. W październiku został aresztowany przez władze austriackie i osadzony w obozie internowanych w Gars w Austrii. Zwolniony w listopadzie 1915 r., udał się do Lublina, gdzie rozpoczął działalność polityczną w związkach zawodowych, na gruncie spółdzielczym i jako wydawca. Jesienią 1918 r. Hempel przeniósł się na stałe do Warszawy, uczestnicząc m.in. aktywnie w pracy oświatowej kierowanego przez rewolucyjną PPS-Lewicę Klubu Robotniczego im. T. Rechniewskiego i współredagując organ tej partii „Głos Robotniczy”. Został też wybrany na sekretarza Związku Robotniczych Stowarzyszeń Spożywców (ZRSS), powstałego w maju 1919 r. z inicjatywy partii robotniczych. W 1920 r. wstąpił do PPS, współpracując z lewym skrzydłem partii. Na początku lat 20. związał się z ruchem komunistycznym. W 1921 r. wstąpił do Komunistycznej Partii Robotniczej Polski (KPRP). Został redaktorem kulturalno-oświatowego pisma „Kultura Robotnicza” (ukazującego się od lutego 1922). Był prezesem kierowanej już wówczas przez komunistów Spółdzielni Wydawniczej „Książka”, współzałożycielem (1921) Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Był jednym z założycieli i wieloletnim działaczem Stowarzyszenia Wolnomyślicieli Polskich. Był członkiem lubelskiej loży masonskiej „Wolni Oracze”. Od 1931 r. całkowicie zaangażował się w działalność w szeregach KPRP jako zawodowy funkcjonariusz partyjnej konspiracji. Był kolejno członkiem Komitetu Dzielnicowego Powiśle KPRP, kierownikiem Wydziału Spółdzielczego KC KPRP, członkiem, następnie kierownikiem Wydziału Rolnego KC KPRP. Był też kierownikiem Wydziału Kulturalno-Oświatowego oraz członkiem Centralnej Redakcji KC KPRP. Uczestniczył w II Zjeździe KPRP w roku 1923 oraz w IV Konferencji KPP w r. 1925. Latem 1927 r. został członkiem tymczasowego Sekretariatu Krajowego KC KPRP. Z ramienia komitetu wyborczego stworzonego przez KPRP kandydował do Sejmu w roku 1922, a następnie do Sejmu i Senatu w r. 1928 i 1930. Był wielokrotnie aresztowany przez władze za działalność antypaństwową. W maju 1930 r. został ponownie członkiem Sekretariatu Krajowego KC KPP. Latem 1931 r. był aresztowany na zebraniu literatów – członków KPP. W listopadzie 1931 r. został za kaucją zwolniony i z polecenia KC KPP został nielegalnie przerzucony do Niemiec, a później – w maju 1932 r. – do ZSRS. W Moskwie był m.in. redaktorem polskojęzycznego sowieckiego czasopisma „Kultura Mas”. Publikował zgodne z propagandą stalinizmu artykuły w prasie polskiej, wydawanej na terenie ZSRS (przede wszystkim w „Trybunie Radzieckiej”). Przygotował do druku w ZSRS edycje literatury polskiej. Uczestniczył też w tłumaczeniu na j. polski wydań

tekstów Lenina. W ramach porachunków wewnętrznych w łonie ruchu komunistycznego w styczniu 1937 r. został aresztowany. 2 września 1937 r. skazany przez Kolegium Wojskowe Sądu Najwyższego ZSRR na karę śmierci „za zdradę sowieckiej ojczyzny” i rzekome uczestnictwo w terrorystycznej organizacji kontrrewolucyjnej. Tego samego dnia został stracony, skremowany, anonimowo pochowany na Cmentarzu Dońskim.

Wobec powyższego, w sposób niebudzący wątpliwości należy stwierdzić, że nazwa ulicy - Jana Hempla jako upamiętniająca osobę symbolizującą komunizm jest niezgodna z art. 1 ustawy, co zostało również potwierdzone przez Instytut Pamięi Narodowej w opinii z dnia 3 listopada 2017 r.

Mając na uwadze powyższe, zarządza się jak na wstępie.

Na podstawie art. 5 ustawy, pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Na niniejsze Zarządzenie Zastępcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu za pośrednictwem Wojewody Dolnośląskiego, w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Wojewoda Dolnośląski:
P. Hreniak